

Weidevogels in de gebieden van Boerennatuur Midden Groningen in 2024

Thijs Glastra
Sovon-rapport 2024/75

Weidevogels in de gebieden van Boerennatuur Midden Groningen in 2024

Thijs Glastra

Sovon-rapport 2024/75
Dit rapport is samengesteld
in opdracht van Boerennatuur
Midden Groningen

boerennatuur

Midden Groningen

Colofon

© Sovon 2024

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Boeren natuur Midden Groningen

Illustratie omslag: Thijs Glastra

Wijze van citeren: Glastra T. 2024. Weidevogels in de gebieden van Boeren natuur Midden Groningen in 2024. Sovon-rapport 2024/75. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

ISSN-nummer: 2212 5027

Inhoud

Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	5
2. Gebiedsbeschrijving.....	6
3. Werkwijze en omstandigheden in 2024.....	8
3.1. Veldwerk.....	8
3.2. Interpretatie.....	9
3.3. Weersomstandigheden.....	10
4. Resultaten.....	12
4.1. Soorten en aantallen.....	12
4.2. Alarmtellingen.....	13
4.3. Soortbesprekingen.....	15
4.4. Vergelijking met 2021 en 2022.....	17
5. Aanbevelingen.....	19
Literatuur.....	20
Bijlage I. Verspreidingskaarten binnen de gebiedsclusters in 2024.....	21

Samenvatting

Net als in 2021 en 2022 heeft Sovon Vogelonderzoek in opdracht van Boeren natuur Midden Groningen in het voorjaar van 2024 een broedvogelkartering uitgevoerd, speciaal gericht op weidevogels. De inventarisatie werd uitgevoerd door Thijs Glastra, werkzaam voor Sovon Vogelonderzoek, en door acht vrijwilligers die in 2022 geslaagd zijn voor de BMP-cursus.

In totaal werd een areaal van 696 ha geteld, waarvan 456 ha door Thijs Glastra en 240 ha door vrijwilligers. Het totale areaal was verdeeld over de gebiedsclusters Crangeweer (126 ha), Hoeksmeer-Garrelsweer (273 ha), Oling (103 ha), Tjamsweer (26 ha) en Holwierde (168 ha). Met de BMP-methode zijn deze gebieden in vijf bezoeken (en daarnaast in een aantal gebiedsdelen een nachtronde) gebiedsdekkend onderzocht op het voorkomen van alle broedvogelsoorten. Onderdeel van de inventarisatie was ook dat er gelet werd op het voorkomen van alarmerende gezinnen weidevogels.

In totaal zijn er in 2024 in het werkgebied van Boeren natuur Midden Groningen 37 soorten broedvogels vastgesteld met in totaal 858 territoria. De talrijkste soort was de Wilde eend (105 territoria), gevolgd door Kievit (96), Gele Kwikstaart (81), Grutto (72), Tureluur (72), Rietzanger (57), Veldleeuwerik (46) en Krakeend (45). Twaalf soorten staan op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland (van Kleunen *et al.* 2017), te weten: Slobeend, Zomertaling, Wintertaling, Watersnip, Grutto, Tureluur, Torenvalk, Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu.

De ganzensoorten en Knobbelzwaan kwamen in lage dichtheden voor in de gebiedsclusters, alleen bij Tjamsweer liet de Grauwe Gans een hogere dichtheid zien. De eendensoorten waren redelijk gelijkmatig verdeeld qua dichtheden over de gebiedsclusters, hoewel Crangeweer er qua aantal soorten en dichtheden wel positief uit sprong. De steltlopers lieten wisselende resultaten zien tussen de gebiedsclusters, waarbij Tjamsweer de hoogste dichtheden liet zien voor Grutto, Tureluur en Kievit. De Scholekster liet de hoogste dichtheden zien bij Holwierde en de Kluut bij Crangeweer en Holwierde. Wat betreft de zangvogels liet Crangeweer overwegend de hoogste dichtheden zien. De Veldleeuwerik kwam daarentegen in hogere dichtheden voor bij het Hoeksmeer, de Gele Kwikstaart bij Oling en de Graspieper bij Tjamsweer.

In 2024 werd er onvoldoende uitvliessucces behaald bij de Grutto en Tureluur, hoewel de laatstgenoemde wel het meest stabiele Bruto Territoriaal Succes liet zien, wat in een enkel gebiedscluster mogelijk tot voldoende reproductie heeft geleid. Bij de Kievit, maar vooral de Scholekster, was de reproductie waarschijnlijk ook onvoldoende. Het was hiermee een matig jaar op het gebied van reproductie, mogelijk als gevolg van een slecht muizenjaar. Het valt daarentegen in vergelijking met 2021 en 2022 vooral op dat het aantal territoria hoger lag. Deze toename is vooral te danken door hogere aantallen van Wilde Eend, Krakeend, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart en diverse rietvogels, mogelijk als gevolg van relatief gunstige vestigingscondities door het natte voorjaar.

De uitgevoerde monitoring door vrijwilligers in 2024 was succesvol. Door middel van een startavond voorafgaand aan elk telseizoen kan de inzet van vrijwilligers voor de monitoring op een goede manier voortgezet worden. Daarnaast is het behoud van bestaande gebiedsgrenzen en een gelijkmatige intensiteit wat betreft het belopen van proefvlakken aan te raden voor een juiste vergelijking van resultaten tussen gebiedsclusters onderling en over de jaren heen. Vossenrasters rondom plasdrassen met daarbij voldoende beschikbaarheid van percelen waar uitgesteld wordt gemaaid, kunnen bijdragen aan een verhoogd broedsucces. Daarbij kan door middel van beheer gestuurd worden op de aanwezigheid van heteroge vegetatiestructuren, voor geschikt broed- en kuikenhabitat. Om de data gedurende het seizoen inzichtelijker te maken is in Avimap een aanpassing doorgevoerd zodat ook de broedcodes voor de bezoeken zichtbaar zijn, zodat de data van telrondes gebruikt kan worden voor overwegingen omtrend maaiactiviteiten en inzet van dronepiloten door Boeren natuur Midden Groningen.

1. Inleiding

Op dezelfde wijze als in 2021 en 2022 (Postma en Brandsma 2021, 2022) zijn in het voorjaar van 2024 binnen het werkgebied van Boeren Natuur Midden Groningen een aantal graslandgebieden gekarteerd op broedvogels volgens de BMP-methode. Als onderdeel van deze inventarisatie zijn tevens tellingen van weidevogels met jongen uitgevoerd om het broedsucces te kunnen vaststellen.

Het veldwerk werd enerzijds uitgevoerd door Thijs Glastra (456 ha), werkzaam voor Sovon Vogelonderzoek Nederland. Nieuw was dat cursisten van de BMP-cursus uit 2022, in 2023 en 2024 op vrijwillige basis een deel van de te tellen proefvlakken (240 ha in 2024) hebben gekarteerd. Daarnaast waren er binnen het telgebied dronepiloten actief, die ingezet werden om nesten op te sporen voorafgaand aan maaiwerkzaamheden, in het kader van legselbeheer.

Dank gaat uit naar Jorian Huisman, de contactpersoon binnen Boeren Natuur Midden Groningen, en de betrokken vrijwilligers Jan Garband Cock, Menno Cock, Lieuwe Douma, Wim Hartman, Henk van der Molen, Victor Postema, Henk Vogd en Albert de Vries. Ook gaat dank uit naar de agrariërs op wiens terreinen de inventarisatie plaats mocht vinden.

In dit rapport worden de inventarisatieresultaten uit 2024 gepresenteerd.

Toelichtingsbord bij het gebied Tjamsweer. 15 mei 2024 (Thijs Glastra).

2. Gebiedsbeschrijving

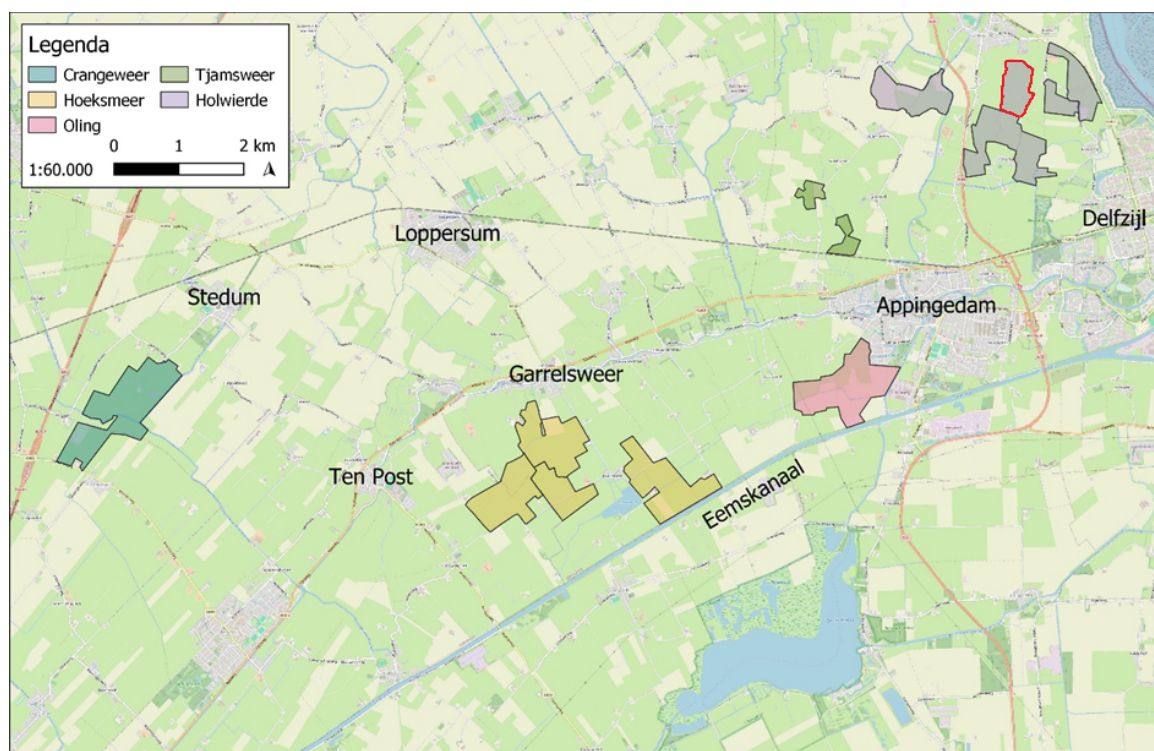
Gelegen tussen de Eemshavenweg nabij Sint Annen/Stedum aan de westkant en Delfzijl aan de oostkant liggen in het werkgebied van Boeren natuur Midden Groningen een aantal belangrijke weidevogelgebieden (totaal 735 ha). Dit zijn Crangeweer nabij Sint Annen en Stedum, Hoeksmeer-Garrelsweer nabij Garrelsweer, Oling ten zuidwesten van Appingedam, Tjamsweer ten noordwesten van Appingedam en Holwierde ten noordwesten van Delfzijl. De verdeling van het areaal binnen de gebiedsclusters is weergegeven in tabel 1 en de ligging van de gebiedsclusters is weergegeven in figuur 1. Het telgebied Holwierde-Bunkers (39,8 ha) werd in 2024 niet gekarteerd, hierdoor is de oppervlakte van het geïnventariseerde gebied 696 ha.

Alle clusters zijn in particulier (ANLb-)beheer bij agrariërs, aangesloten bij Boeren natuur Midden Groningen. De maatregelen die o.a. worden uitgevoerd binnen het weidevogelbeheer zijn: invoeren van rustperiodes/uitgesteld maaien in grasland, creëren kruidenrijk grasland, aanleg plasdras, uitvoeren legselbeheer, bemesting met ruige mest en afrastering tegen vossen. Grenzend aan de gebieden bij Hoeksmeer is een reservaat in beheer bij Natuurmonumenten, onderdeel van Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Het beheer hier wordt zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Tabel 1. Gekarteerde gebiedsclusters weidevogels Midden Groningen.

Gebiedscluster	Totale oppervlakte (ha.)
Crangeweer - Sint Annen/Stedum	126,1
Hoeksmeer - Garrelsweer/Eemskanaal	273,1
Oling - Appingedam	102,4
Tjamsweer - Wierhuizen/Spoor	25,8
Holwierde - Krewerd/Zeedijk/Marsum	168,3*
Totaal	695,7

*Holwierde-Bunkers is niet meegenomen.

Figuur 1. Ligging en begrenzing van de gekarteerde telgebieden in 2024, onderverdeeld naar de gebiedsclusters met bijbehorende toponiemen in de legenda. Holwierde-Bunkers (rood omlijnd) is niet gekarteerd in 2024.

In 2021 zijn er in totaal elf BMP-proefvlakken (met een vaste begrenzing) aangemaakt, verspreid over de gebiedsclusters. Zowel in 2021 als in 2022 werden dezelfde gebieden geteld. In 2024 zijn er twee BMP-proefvlakken bijgekomen, Tjamsweer-Spoor en Tjamsweer-Wierhuizen. Daarnaast zijn er (kleine) wijzigingen doorgevoerd in de begrenzing van de bestaande BMP-proefvlakken uit 2021, mede doordat een aantal proefvlakken in 2024 door vrijwilligers is gemonitord. De gekarteerde proefvlakken met bijbehorend oppervlak staan weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Gekarteerde gebieden (professioneel en vrijwillig) in Midden Groningen in 2024. Holwierde (doorgehaald) zou worden geteld door vrijwilligers, maar dat is niet gebeurd.

Proefvlakken en BMP-plots	N ha professioneel	N ha vrijwilligers
Crangeweer - Sint Annen-Stedum	126,1	
Garrelswaar west		70,4
Garrelswaar oost		77,6
Hoeksmeer-Garrelswaar	41,2	
Hoeksmeer-Eemskanaal	84,0	
Appingedam (Oling)	102,4	
Tjamsweer-Spoor	14,1	
Tjamsweer-Wierhuizen	11,7	
Holwierde-Marsum	76,6	
Holwierde-Krewerd		55,8
Holwierde-Zeedijk		35,9
~~Holwierde-Bunkers~~		~~39,8~~
Totaal	456,1	239,7

Pompsysteem op zonne-energie voor plasdras nabij Crangeweer. 26 april 2024 (Thijs Glastra).

3. Werkwijze en omstandigheden in 2024

3.1. Veldwerk

De inventarisatie werd uitgevoerd volgens de richtlijnen uit de BMP-methode, zoals beschreven in Vergeer *et al.* (2023). Alle soorten (mogelijke) broedvogels zijn in kaart gebracht. Binnen de professionele kartering zijn er vijf reguliere inventarisatieronden gelopen, en in de meeste geschikte gebieden één nacht/schemerbezoek, uitgevoerd in de periode 4 april – 18 juni. Binnen de kartering door vrijwilligers varieert het aantal bezoeken, maar zijn er minimaal 5 rondes gelopen, uitgevoerd in de periode 19 maart – 6 juli. De bezoeksdata, begin- en eindtijden staan weergegeven in tabel 3.

Tabel 3. Bezoeksdata en begin- en eindtijden per proefvlak bij de inventarisatie in 2024.

Proefvlak	Teller	Datum	Begin	Eind
Appingedam (Oling)	Thijs Glastra	4-apr	14:17	18:04
		25-apr	11:33	14:23
		15-mei	05:43	08:42
		28-mei	13:27	16:26
		14-jun	13:18	16:06
Crangeweer - Sint Annen-Stedum	Thijs Glastra	5-apr	07:45	10:37
		26-apr	06:33	09:58
		16-mei	05:48	09:20
		30-mei	07:16	10:48
		14-jun	07:29	10:31
Garrelswaer Oost	Wim Hartman, Henk van der Molen, Victor Postema & Henk Vogd	19-mrt	10:47	11:01
		26-mrt	08:20	11:37
		10-apr	10:08	11:34
		27-apr	09:39	14:08
		7-mei	09:40	13:27
		24-mei	09:35	12:43
		5-jun	08:22	09:35
29-jun	08:55	10:32		
Garrelswaer West	Wim Hartman, Henk van der Molen, Victor Postema & Henk Vogd	19-mrt	10:02	10:44
		26-mrt	11:56	14:22
		10-apr	07:14	09:42
		20-apr	10:00	20:50
		27-apr	08:21	11:47
		1-mei	12:25	12:41
		7-mei	09:15	12:38
		27-mei	08:55	10:37
12-jun	09:09	11:59		
5-jul	08:31	11:22		
Hoeksmeer-Eemskanaal	Thijs Glastra	5-apr	14:48	16:25
		25-apr	15:19	17:09
		16-mei	09:41	11:47
		30-mei	11:46	13:37
		13-jun	20:22	21:44
Hoeksmeer-Garrelswaer	Thijs Glastra	5-apr	11:01	11:32
		25-apr	17:48	18:31
		16-mei	11:54	12:50
		30-mei	11:08	11:42
		14-jun	11:19	11:46
Holwierde (Marsum)	Thijs Glastra	5-apr	16:52	18:59
		25-apr	06:39	09:03
		15-mei	11:45	14:01
		28-mei	07:48	10:01
		14-jun	17:12	19:07

Proefvlak	Teller	Datum	Begin	Eind
Holwierde Krewerd	Menno Cock, Albert de Vries, Jan Garband Cock & Lieuwe Douma	20-apr	06:51	08:16
		10-mei	19:05	20:36
		25-mei	19:03	20:16
		8-jun	06:57	08:23
		22-jun	07:28	08:05
Holwierde Zeedijk	Menno Cock, Albert de Vries, Jan Garband Cock & Lieuwe Douma	20-apr	08:47	09:03
		10-mei	20:47	21:09
		25-mei	20:31	20:56
		8-jun	09:28	10:01
		22-jun	08:15	08:22
Tjamsweer (Spoor & Wierhuizen)	Thijs Glastra	4-apr	18:18	19:31
		25-apr	09:36	11:04
		15-mei	09:02	11:15
		28-mei	10:35	13:15
		13-jun	18:39	20:11
Nachtronde	Thijs Glastra	18-jun	02:31	04:43

Om inzicht te verkrijgen in het broedsucces zijn tijdens de reguliere bezoeken de alarmerende paren met jongen (gezinnen) van Scholekster, Kievit, Grutto, Tureluur en Wulp geteld. Hierbij werd gewerkt volgens de 'Instructie Alarmtellingen' (Nijland & van Paassen 2007). Deze waarnemingen zijn ingevoerd d.m.v. de broedcodes 7 en 12. Voor Grutto en Tureluur kan er vervolgens het Bruto Territoriaal Succes (BTS), een relatieve maat voor het broedsucces, worden berekend. Voor Scholekster en Kievit is het vanwege een langgerekerd broedseizoen lastig om het BTS te berekenen en het alarmgedrag is soms minder sterk aanwezig (Nijland & van Paassen 2007). Toch is er voor gekozen om voor deze soorten ook het BTS te berekenen, als indicatie voor het broedsucces (zie paragraaf 4.2).

3.2. Interpretatie

In het veld werden de waarnemingen, voorzien van de juiste broedcode, ingevoerd op een telefoon of tablet via de app Avimap. De waarnemingen zijn na afloop van het seizoen in het autoclusterprogramma van Sovon geïnterpreteerd conform de BMP-criteria zoals beschreven in Vergeer *et al.* (2023). Op de soortkaarten in bijlage I zijn de exacte clustercriteria te vinden. Voordelen van Avimap zijn dat alle veldwaarnemingen digitaal beschikbaar zijn en dat de interpretatie transparant en reproduceerbaar is. De ligging van de territoria kan vervolgens eenvoudig worden weergegeven in een GIS-bestand.

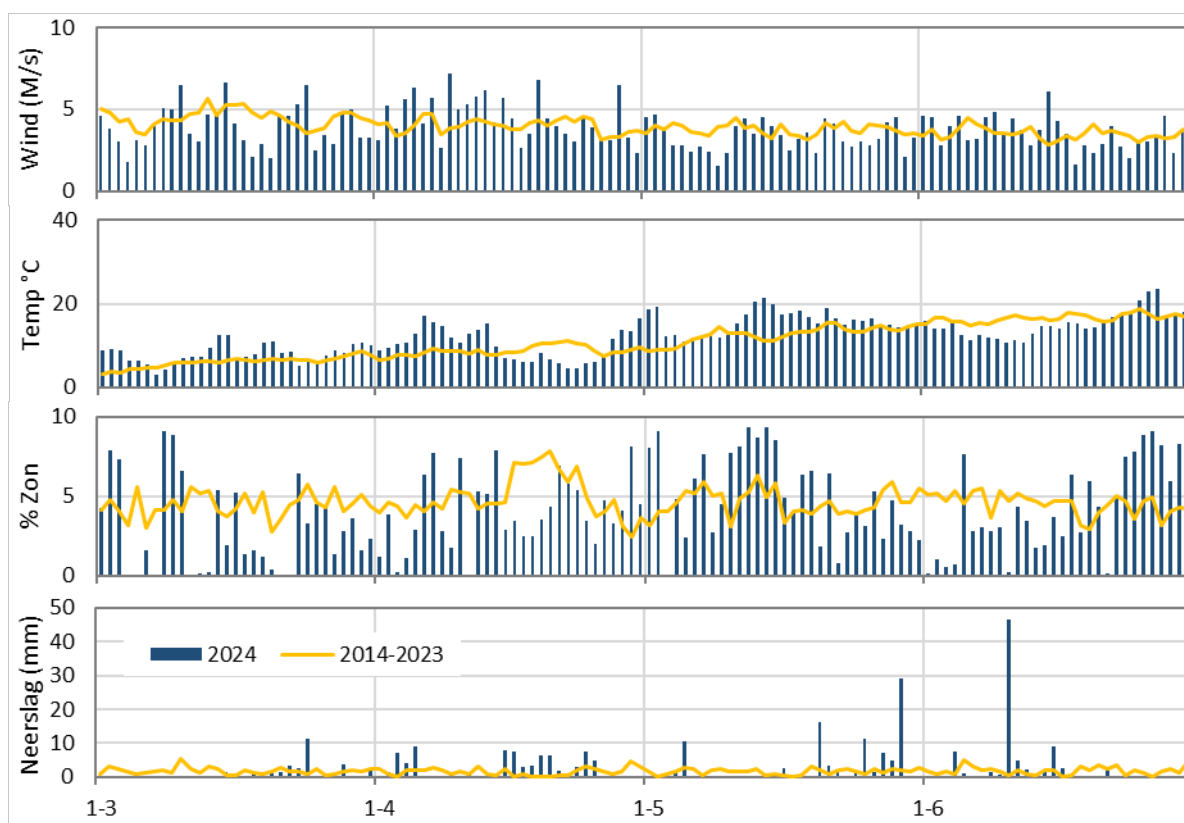
In 2024 was de Kluut goed vertegenwoordigd op de plasdrassen van Crangeweer en Holwierde. Crangeweer, 16 mei 2024 (Thijs Glastra).

3.3. Weersomstandigheden

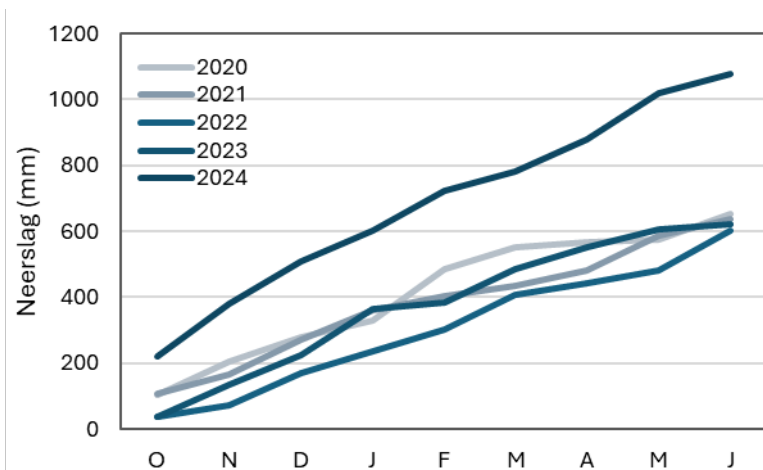
Het weer is van invloed op de activiteit van vogels en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, neerslag en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Veel territoriale activiteit neemt later op de dag ook af bij hoge temperaturen. Daarom wordt hier een korte beschrijving van het weer in het broedseizoen van 2024 gegeven aan de hand van de maandoverzichten van het KNMI. In figuur 2 zijn enkele variabelen in de maanden maart t/m juni van 2024 bij weerstation Eelde vergeleken met de gemiddelde waarden over deze maanden in de periode 2014-2023.

De winter van 2024 was zeer zacht, nat en somber. Op enkele korte periodes in december en januari na, bleef de temperatuur boven nul. Het is niet aannemelijk dat het winterweer in 2024 heeft geleid tot sterfte onder vorstgevoelige vogelsoorten. Het jaar 2024 onderscheidde zich vooral van de voorgaande jaren door de vele neerslag. In figuur 3 staat de cumulatieve hoeveelheid per maand, te beginnen in oktober van het voorgaande jaar in 2020-2024. Daarbij is duidelijk dat de omstandigheden voorafgaande en tijdens het broedseizoen van 2024 niet alleen van meet af aan nat waren, maar dat ook bleven. Als gevolg daarvan waren de akkers en weilanden gedurende het hele broedseizoen goed vochtig en ook de plasdrassystemen waren in goede natte condities. Hogere waterstanden leidden tot andere mogelijkheden, en daardoor mogelijk een andere verspreiding van watervogels. Lokaal kan er sprake zijn geweest van een toename, elders van een afname. De hoge waterstanden hebben lokaal waarschijnlijk ook invloed gehad op de groei van gewas en de uitvoering van (uitgestelde) grondbewerkingen. Hierdoor verschilde de voorjaarssituatie van die in een doorsnee voorjaar.

Vooral tijdens de eerste telronde was het weer buig in combinatie met stevige wind. Andere rondes was het weerbeeld positiever. In de periode dat veel Kievitsnesten uitkwamen, in de vierde week van april, waren de temperaturen bijzonder laag. Dat in combinatie met regenbuien heeft mogelijk tot een hogere kuikensterfte geleid. Eind mei en begin juni waren er twee dagen met extreme regenval.

Figuur 2. Gemiddelde windsnelheid, temperatuur, percentage zonschijn en hoeveelheid neerslag per dag in de periode maart t/m juni in 2024, en in de periode 2014-2023 bij weerstation Eelde (Bron: KNMI).

Figuur 3. Jaarlijkse cumulatieve neerslagsom per maand in de periode oktober-juni in De Bilt voorafgaand aan en tijdens het broedseizoen (Bron: KNMI).

Door de vele regenval gedurende het broedseizoen, waren de waterstanden tot in de laatste ronde zeer hoog, waardoor plasdrassystemen vrijwel het hele telseizoen nat hebben gestaan. Tjamsweer, 13 juni 2024 (Thijs Glastra).

4. Resultaten

4.1. Soorten en aantallen

In totaal zijn er in het werkgebied van Boerenatuur Midden Groningen in 2024 37 soorten broedvogels vastgesteld, met in totaal 858 territoria. De talrijkste soort was de Wilde eend (105 territoria), gevolgd door Kievit (96), Gele Kwikstaart (81), Grutto (72), Tureluur (72), Rietzanger (57), Veldleeuwerik (46) en Krakeend (45). Twaalf soorten staan op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland (van Kleunen *et al.* 2017), te weten: Slobeend, Zomertaling, Wintertaling, Watersnip, Grutto, Tureluur, Torenavalk, Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu. De soortverspreidingskaarten per gebiedscluster staan in bijlage I. De aantallen territoria en dichtheden per gebiedscluster staan in tabel 4.

De ganzensoorten en Knobbelzwaan kwamen in lage dichtheden voor in de gebiedsclusters, alleen bij Tjamsweer liet de Grauwe Gans een hogere dichtheid zien. De eendensoorten waren redelijk gelijkmatig verdeeld qua dichtheden over de gebiedsclusters, hoewel Crangeweer er qua aantal soorten en dichtheden wel positief uit sprong. De steltlopers lieten wisselende resultaten zien tussen de gebiedsclusters, waarbij Tjamsweer de hoogste dichtheden liet zien voor Grutto, Tureluur en Kievit. De Scholekster liet de hoogste dichtheden zien bij Holwierde en de Kluut bij Crangeweer en Holwierde. Wat betreft de zangvogels liet Crangeweer overwegend de hoogste dichtheden zien. De Veldleeuwerik kwam daarentegen in hogere dichtheden voor bij het Hoeksmeer, de Gele Kwikstaart bij Oling en de Graspieper bij Tjamsweer.

Door de aanwezigheid van wintertarwe bij Oling waren er hoge aantallen Gele Kwikstaart te vinden. 14 juni 2024 (Thijs Glastra)

Tabel 4. Aantallen en dichtheden (per 100 ha) per gebiedscluster in het werkgebied van Boeren natuur Midden Groningen in 2024.

Soort	Crangeweer		Hoeksmeer		Oling		Tjamsweer		Holwierde	
	N	N/100 ha	N	N/100 ha	N	N/100 ha	N	N/100 ha	N	N/100 ha
Grote Canadese Gans	-	-	-	-	1	1,0	-	-	-	-
Grauwe Gans	-	-	1	0,4	-	-	4	15,5	-	-
Knobbelzwaan	-	-	1	0,4	-	-	-	-	1	0,6
Bergeend	2	1,6	4	1,5	1	1,0	-	-	4	2,4
Krakeend	22	17,4	8	2,9	6	5,9	1	3,9	8	4,8
Wilde Eend	24	19,0	28	10,3	20	19,5	4	15,5	29	17,2
Soepeend	4	3,2	2	0,7	3	2,9	1	3,9	-	-
Slobeend	9	7,1	5	1,8	1	1,0	-	-	3	1,8
Zomertaling	2	1,6	1	0,4	1	1,0	-	-	-	-
Wintertaling	1	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuifeend	6	4,8	6	2,2	6	5,9	2	7,8	-	-
Kwartel	-	-	3	1,1	1	1,0	-	-	1	0,6
Fazant	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1,2
Waterhoen	-	-	-	-	1	1,0	-	-	1	0,6
Meerkoet	5	4,0	4	1,5	6	5,9	1	3,9	2	1,2
Scholekster	4	3,2	10	3,7	2	2,0	1	3,9	12	7,1
Kluut	10	7,9	1	0,4	-	-	-	-	14	8,3
Kievit	12	9,5	36	13,2	18	17,6	13	50,4	17	10,1
Kleine Plevier	2	1,6	1	0,4	-	-	-	-	-	-
Watersnip	1	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Grutto	18	14,3	41	15,0	2	2,0	7	27,1	4	2,4
Tureluur	18	14,3	11	4,0	8	7,8	10	38,8	25	14,9
Torenvalk	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-
Pimpelmees	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-
Veldleeuwerik	7	5,6	37	13,5	2	2,0	-	-	-	-
Boerenzwaluw	-	-	-	-	1	1,0	-	-	-	-
Rietzanger	24	19,0	15	5,5	8	7,8	-	-	10	5,9
Kleine Karekiet	8	6,3	2	0,7	2	2,0	-	-	3	1,8
Bosrietzanger	10	7,9	5	1,8	2	2,0	-	-	2	1,2
Grasmus	-	-	1	0,4	1	1,0	-	-	-	-
Blauwborst	8	6,3	2	0,7	7	6,8	-	-	7	4,2
Roodborsttapuit	1	0,8	-	-	3	2,9	-	-	1	0,6
Gele Kwikstaart	24	19,0	3	1,1	45	43,9	8	31,0	1	0,6
Graspieper	1	0,8	11	4,0	1	1,0	3	11,6	3	1,8
Vink	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-
Kneu	2	1,6	2	0,7	1	1,0	-	-	-	-
Rietgors	15	11,9	5	1,8	8	7,8	2	7,8	4	2,4

4.2. Alarmtellingen

Om inzicht te verkrijgen in het (relatieve) broedsucces; ook wel Bruto Territoriaal Succes (BTS) genoemd, is er tijdens de reguliere bezoeken extra gelet op de alarmerende paren met jongen (gezinnen) bij Scholekster, Kievit, Grutto, Wulp en Tureluur. Voor Grutto en Tureluur geldt de norm dat bij een BTS-percentage van minder dan 50% de reproductie als onvoldoende wordt beschouwd, tussen 50 en 65% er mogelijk voldoende jongen vliegvlug worden en bij meer dan 65% het succes voldoende is voor het op peil houden van populaties (Nijland *et al.* 2010). Vanwege een lage kuiken- en adultenoverleving bij Grutto is (als veilige benadering) in recent onderzoek aanbevolen om een minimum BTS van 70% te beschouwen als voldoende voor een stabiele populatie (van der Velde *et al.* 2020). Zoals vermeld in hoofdstuk 3 is het voor Scholekster en Kievit lastig om een BTS te berekenen, toch is er voor gekozen om dit ook voor deze soorten te doen.

In tabel 5 staan de aantallen gezinnen per bezoek in de gebiedsclusters weergegeven, samen met de totale aantallen territoria, en het berekende BTS. Omdat in veel gevallen de alarmerende vogels met broedcode 7 zijn ingevoerd, is het soms lastig te achterhalen of het gaat om een alarmerende vogel met

een gezin of een laat legsel. In de tabel zijn alle waarnemingen met broedcode 7 en 12 meegenomen, wat dus in de gevallen van waarnemingen met een broedcode 7 kan leiden tot een overschatting van het daadwerkelijke aantal gezinnen. Het BTS zoals weergegeven in tabel 5 dient dus als indicatie voor het broedsucces, waar rekening dient te worden gehouden met een foutenmarge.

In 2024 werd er onvoldoende uitvliegsucces behaald bij de Grutto en Tureluur, hoewel de laatstgenoemde wel het meest stabiele BTS liet zien (40-63%), wat in een enkel gebiedscluster mogelijk tot voldoende reproductie heeft geleid. Bij de Kievit was de reproductie mogelijk alleen bij Crangeweer voldoende. Net zoals in 2022 kende de Scholekster een zeer slecht broedsucces binnen de gebieden van Boerennatuur Midden Groningen. Hoewel er goed aangelegde plasdrasgebieden waren en deze het hele voorjaar goed nat stonden, en er bovendien bij Crangeweer, Oling en Holwierde uitgebreid beschermd werd met een vossenraster, is het BTS voor de vier steltlopers in 2024 onvoldoende voor een duurzame instandhouding. Mogelijke oorzaken hiervoor kunnen zijn: slechte weersomstandigheden in de kuikenfase (koud en nat) en een slecht muizenjaar als gevolg van de hoge waterstanden, wat er toe kan leiden dat de predatie van de weidevogelkuikens in 2024 hoger lag ten opzichte van een gemiddeld jaar. Daarnaast heeft bij Crangeweer een vos zich binnen de vossenrasters weten te manoeuvreren. Over de landelijke resultaten van 2024 is het op het moment van schrijven te vroeg om iets te concluderen over het broedsucces, maar op basis van ervaringen uit het veld lijkt het voor de noordelijke provincies een mager jaar te zijn wat betreft broedsucces.

Tabel 5. Vastgestelde ouderparen met jongen (gezinnen) van Scholekster, Kievit, Grutto en Tureluur in de vijf gebiedsclusters in 2024. Tevens staat het berekende Bruto Territoriaal Succes weergegeven, berekend door het maximum aantal getelde alarmparen te delen door het totaal aantal territoria (N territoria), vermenigvuldigd met 100. Voor de Scholekster, Grutto en Tureluur is het maximum uit de laatste twee rondes genomen, voor de Kievit uit de laatste drie rondes.

Crangeweer	5 april	26 april	16 mei	30 mei	14 juni	N Territoria	BTS
Scholekster	0	0	1	0	0	4	0%
Kievit	0	3	7	8	0	12	75%
Grutto	0	0	15	5	0	18	28%
Tureluur	0	0	4	8	0	18	44%

Hoeksmeer	5 april	25 april	16 mei	30 mei	13 juni	N Territoria	BTS
Scholekster	0	0	0	1	2	10	20%
Kievit	0	3	11	7	13	36	36%
Grutto	0	0	34	17	0	41	41%
Tureluur	0	0	1	0	5	11	45%

Oling	4 april	25 april	15 mei	28 mei	14 juni	N Territoria	BTS
Scholekster	0	0	1	0	0	2	0%
Kievit	0	11	6	6	4	18	33%
Grutto	0	0	2	1	0	2	50%
Tureluur	0	0	5	5	3	8	63%

Tjamsweer	4 april	25 april	15 mei	28 mei	13 juni	N Territoria	BTS
Scholekster	0	0	0	0	0	1	0%
Kievit	0	5	6	1	0	13	46%
Grutto	0	0	5	3	0	7	43%
Tureluur	0	0	0	4	0	10	40%

Holwierde	5 april	25 april	15 mei	28 mei	14 juni	N Territoria	BTS
Scholekster	0	0	0	1	1	12	8%
Kievit	0	4	2	1	4	17	24%
Grutto	0	0	2	2	1	4	50%
Tureluur	0	0	0	11	13	25	52%

Links: Kievit met pas uitgekomen kuiken. Tjamsweer, 25 april 2024. Rechts: Vos binnen het vossenraster. Crangeweer, 16 mei 2024. (Thijs Glastra)

4.3. Soortbesprekingen

In deze paragraaf wordt van een aantal soortgroepen en hoofdsorten aanvullende informatie gegeven over het voorkomen in de verschillende gebieden, de landelijke trend en de ontwikkeling in de provincie Groningen.

Eenden en ganzen

Er waren bijna geen territoria aanwezig van ganzensoorten binnen het telgebied. Tjamsweer sprong er uit met vier territoria Grauwe Gans, alle vier de paren zijn met kuikens gezien. Bij Oling werd een Grote Canadese Gans waargenomen met jongen. Beide soorten laten landelijk en in Groningen een sterke toename zien.

Mogelijk als gevolg van de natte omstandigheden in 2024 waren de meeste eendensoorten goed vertegenwoordigd in de gebiedsclusters. De hoogste dichtheden en soortendiversiteit werd aangetroffen bij Crangeweer. Binnen het gebiedscluster Crangeweer waren er diverse plasdrassystemen, sloten en vaarten aanwezig, overgaand in ruigtes of rietoevers, wat ideale broedomstandigheden bood voor de diverse eendensoorten. Met name voor Krakeend, Slobeend en Zomertaling waren de dichtheden het hoogst bij Crangeweer. Daarnaast was in dit gebiedscluster het enige territorium van een Wintertaling aanwezig. Van de Slobeend is ook een vrouw met jongen waargenomen. De Wilde Eend was de soort met het grootste aantal territoria binnen het telgebied, met in alle gebiedsclusters een vergelijkbare dichtheid. Hoewel de Wilde Eend landelijk en in de provincie Groningen achteruit gaat en de Krakeend toeneemt, was de Wilde Eend in aantal territoria nog een factor 2,5 keer meer aanwezig dan de Krakeend.

Scholekster, 29 territoria

De Scholekster was in vergelijkbare (relatief lage) dichtheden aanwezig in de verschillende gebiedsclusters, alleen Holwierde sprong er uit qua dichtheid (tweemaal zo hoog). In alle gebiedclusters (op Oling na) zijn daadwerkelijk nesten aangetroffen, maar in geen van de gevallen zijn er zekere waarnemingen van jongen geweest. Dat komt overeen met het beeld wat naar voren komt uit het BTS, een voorzichte indicatie voor het broedsucces van de Scholekster. Het broedsucces lag erg laag binnen het telgebied, wat overeenkomt met het landelijke beeld van het broedsucces van Scholeksters in het agrarisch gebied (Frauendorf 2022; Wortel *et al.* 2023). Als gevolg van het lage broedsucces laat de Scholekster sinds 1990 en over de laatste 12 jaar een significante matige afname zien (<5% per jaar), zowel landelijk als in Groningen.

Kluut, 25 territoria

De Kluut is een soort die hoofdzakelijk voorkomt in het Waddengebied en de Zeeuwse Delta. Echter, net zoals in 2022 profiteerde de Kluut van de aanwezige plasdrassen binnen het telgebied in Midden Groningen. Bij Crangeweer waren er 10 paar Kluut aanwezig, waarvan diverse paren vermoedelijk jongen vliegvlug hebben gekregen. Bij Holwierde waren in 2022 maar 3 territoria aanwezig, dit jaar ging het om 14 paar Kluten. Pas in de laatste ronde (14 juni) had er hier een geboortegolf van jongen Kluten plaatsgevonden. Of, en zo ja, hoeveel jongen er uiteindelijk vliegvlug zijn geworden, is daarom niet bekend. Waar in het Hoeksmeer in 2022 nog 18 paar aanwezig waren, ging dat in 2024 nog maar om 1 paar. De Kluut nam sinds 1990 zowel landelijk als in de provincie Groningen sterk af, maar laat over de laatste 12 jaar een voorzichtig herstel zien (<5% toename per jaar).

Kievit, 96 territoria

De Kievit was met 96 territoria de best vertegenwoordigde weidevogel in het telgebied. De soort liet een redelijk gelijkmatige (en relatief hoge) dichtheid zien over de gebiedsclusters, hoewel Tjamsweer er duidelijk uit sprong. Dat komt mogelijk mede doordat de gebiedsgrenzen van Tjamsweer alleen de plasdrassen bevatten, zonder de intensievere graslanden met lagere dichtheden. Bij Crangeweer was het BTS met 75% (als voorzichtige indicatie voor het broedsucces) mogelijk hoog genoeg voor voldoende reproductie voor de soort. Dat is waarschijnlijk te danken aan de afrastering van de plasdrassen tegen (hoofdzakelijk) vossen en marterachtigen, ondanks dat er wel een vos binnen de afrastering is gezien. In de overige gebiedsclusters lag het BTS onder de 50% wat een te lage reproductie betekent, wat in het landelijke en provinciale beeld past bij de soort. Zowel vanaf 1990 als gerekend over de laatste 12 jaar laat de Kievit een matige, significante afname zien (<5% per jaar).

Grutto, 72 territoria

In Crangeweer en Hoeksmeer kwam de Grutto in relatief hoge dichtheden voor. Opvallend was dat bij Hoeksmeer de Grutto in vijf gevallen een akker koos als nestlocatie, waarvan diverse nesten zijn uitgekomen. Bij Crangeweer zijn in de vierde ronde vijf paren aangetroffen met kuikenindicerend gedrag. In de laatste ronde werden op een buurperceel zeker twee bijna vliegvlugge jongen waargenomen. Tjamsweer liet de hoogste dichtheden Grutto's zien, maar dat is waarschijnlijk het gevolg van de gebiedsgrenzen (zie Kievit hierboven). Oling en Holwierde bleven duidelijk achter qua dichtheid Grutto's. Het BTS varieerde tussen de 28-50%, wat wordt gezien als onvoldoende reproductie voor de soort. Dat de soort het niet goed doet in Groningen blijkt uit de trendanalyse; sinds 1990 is de soort sterk afgenomen (>5% per jaar), tegenover een matige afname (<5% per jaar) op landelijk niveau. In de laatste 12 jaar laat de soort zowel landelijk als provinciaal een matige afname zien (<5% per jaar).

Tureluur, 72 territoria

Met 72 territoria is de Tureluur in aantal territoria evenveel vertegenwoordigd als de Grutto in het telgebied. Daarmee laat de soort ten opzichte van de voorgaande twee teljaren de grootste toename zien van de vier steltlopers. Dat kan mogelijk een gevolg zijn van de goede condities van de plasdrassen, waar de soort van kan profiteren. Zeker bij Crangeweer, Tjamsweer en Holwierde was de soort in hogere dichtheden aanwezig op en rondom de plasdrassen. Hoeksmeer en Oling bleven achter, terwijl er in Hoeksmeer in 2022 nog relatief hoge dichtheden zaten. De Tureluur liet van de vier steltlopers de meest stabiele BTS zien, tussen de 40-63%, wat neerkomt op een reproductie die als onvoldoende tot mogelijk voldoende kan worden beschouwd. Dat komt overeen met het landelijke en provinciale beeld, waarbij de soort een matige afname (<5% per jaar) laat zien, zowel vanaf 1990 als gerekend over de laatste 12 jaren, maar een minder sterke afname kent dan de andere drie steltlopers.

Kemphaan, 0 territoria

In 2024 zijn er geen territoria geconstateerd van de Kemphaan. Echter zijn er wel interessante waarnemingen gedaan, die kunnen duiden op een mogelijk territorium. In de derde ronde (15 mei) zijn bij Tjamsweer en Holwierde een vrouw Kemphaan waargenomen, die bij betreding van het gebied opvloog met Tureluurs en enigszins zenuwachtig rondjes leek te vliegen samen met deze Tureluurs. Een zelfde soort waarneming vond plaats in de vierde ronde (28 mei) bij Oling. In alle gevallen bevonden de vogels zich in of nabij een plasdras, vaak met de beschikking over eventueel geschikt broedhabitat. Vooral bij Tjamsweer was er een mooie variatie van hoge en korte vegetatie, aangrenzend aan de plasdrassen. Echter, omdat in geen van de gebiedsclusters een vervolgwaarneming heeft plaatsgevonden en de Kemphaan niet alarmerend aanwezig was, is besloten geen hoge broedcode toe te kennen aan de waarnemingen (wat zou leiden tot een territorium). De Kemphaan kan mogelijk ook het gedrag overgenomen hebben van de Tureluurs die daar met zekerheid een territorium hadden. De Kemphaan is als broedvogel nagenoeg verdwenen uit Nederland, daarom zijn dergelijke waarnemingen dermate interessant dat deze aandacht verdienen bij de soortbespreking, ook met het oog op eventuele broedpogingen in de toekomst binnen het werkgebied van Boerennatuur Midden Groningen.

Gele Kwikstaart, 81 territoria

De Gele Kwikstaart kende een goed jaar in 2024 qua aantal territoria. Met name bij Crangeweer, Tjamsweer en Oling waren de dichtheden relatief hoog. Voor de eerste twee genoemde gebiedsclusters was dat vermoedelijk het gevolg van de aanwezigheid van ruigtes op de percelen met hoofdzakelijk zuring. In het geval van Oling waren er hoge dichtheden aanwezig door de beschikbaarheid van wintertarwe, het favoriete broedhabitat van Gele Kwikstaarten in agrarisch gebied (Kragten 2011). Omdat wintergranen een rustgewas zijn, is het niet jaarlijks aanwezig in het standaard bouwplan. Dat kan verklaren dat er bij Oling niet elk teljaar hoge aantallen Gele Kwikstaarten aanwezig zijn. Landelijk laat de Gele Kwikstaart geen significante aantalsverandering zien sinds 1990, waar in Groningen de soort een matige toename laat zien (<5% per jaar). Over de laatste 12 jaar is dit beeld precies het tegenovergestelde.

Veldleeuwerik, 46 territoria

De Veldleeuwerik was met 46 territoria aanzienlijk meer aanwezig ten opzichte van 2021 en 2022. Dat was hoofdzakelijk te danken aan de 37 territoria die zijn vastgesteld bij Hoeksmeer. Ook bij Crangeweer waren er 7 territoria aanwezig. In de overige gebiedsclusters waren er niet of nauwelijks Veldleeuweriken aanwezig. Landelijk laat de soort na een matige, significante afname (<5% per jaar) zien sinds 1990, terwijl in de laatste 12 jaar de soort voorzichtig lijkt te herstellen (<5% toename per jaar). In Groningen is zowel sinds 1990 als gerekend over de laatste 12 jaar een matige toename (<5% per jaar) zichtbaar.

Rietvogels

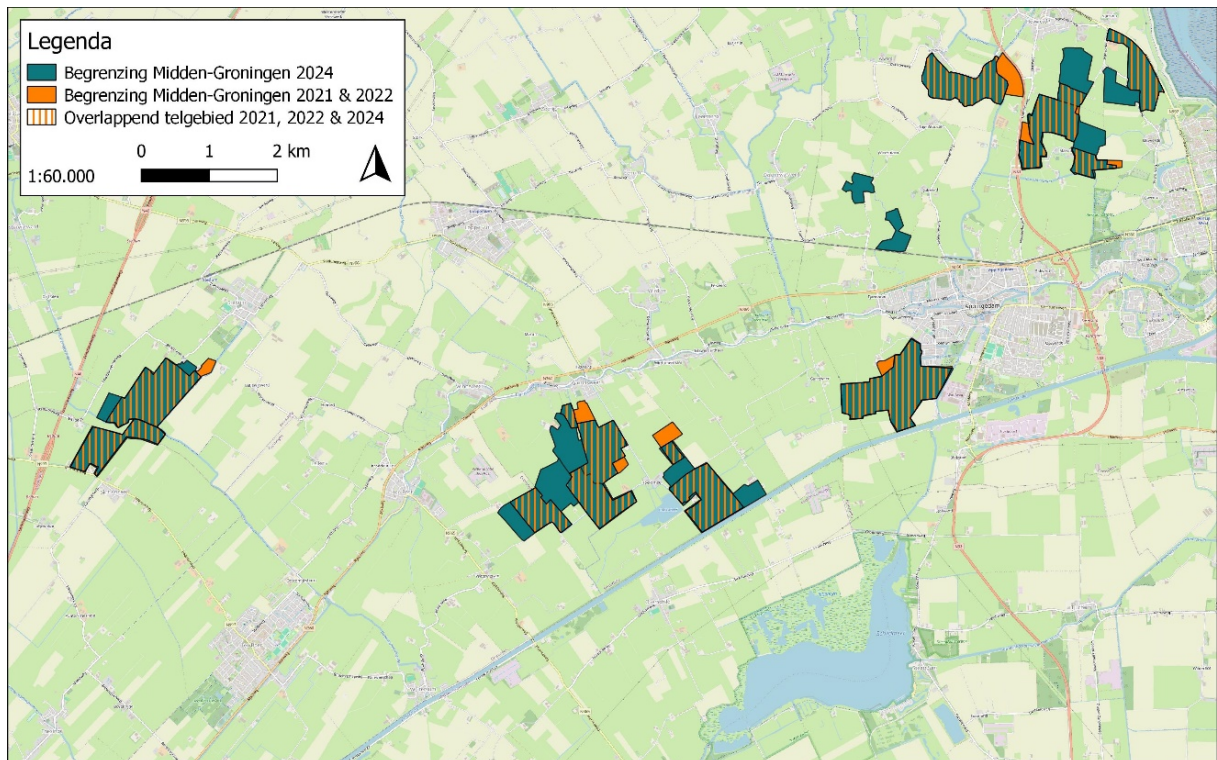
Opvallend was het hoge aantal territoria van rietsoorten, zoals de Rietzanger, Kleine Karekiet, Bosrietzanger, Blauwborst en Rietgors. Vooral Crangeweer sprong daarin uit qua dichtheden. De beschikbaarheid van rietvegetatie in of langs sloten en vaarten, in combinatie met ruige percelen met zuring, kan daartoe hebben bijgedragen. Bij Oling profiteerde de Blauwborst van het aanwezige koolzaad, waar 4-5 territoria in aanwezig waren. Landelijk laten vooral de Rietzanger en Blauwborst een indrukwekkende opmars zien, zowel gerekend vanaf 1990 als over de laatste 12 jaar. Kleine Karekiet, Bosrietzanger en Rietgors zijn stabiel of matig toenemend. Voor Groningen is het beeld vergelijkbaar, hoewel de Blauwborst hier over zijn hoogtepunt heen lijkt.

4.4. Vergelijking met 2021 en 2022

De gebiedsgrenzen waren in 2024 enigszins aangepast en er was een nieuw deelgebied in de vorm van Tjamsweer. Voor een eerlijke vergelijking met 2021 en 2022 is alleen gekeken naar het aantal soorten en het aantal territoria binnen het oppervlakte wat in alle drie de jaren is geteld. Dat was in totaal 556 ha, zie figuur 4.

Als we kijken naar het aantal soorten (2021: 36, 2022: 33) zien we dat 2024 met 35 waargenomen soorten tussen 2021 en 2022 in ligt. Voor het aantal territoria binnen het oppervlakte wat in alle drie de jaren is geteld, zien we een ander beeld. Met 717 territoria ligt dat aantal beduidend hoger ten opzichte van de eerdere jaren (2021: 579, 2022: 497). Deze stijging is vooral te danken door hogere aantallen van Wilde Eend, Krakeend, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart en diverse rietvogels.

Watervogels kunnen door de hoge waterstanden een andere verspreiding laten zien ten opzichte van droge jaren zoals in 2022. De plasdrassystemen en sloten waren goed nat wat positief uit kan pakken voor eenden en steltlopers in de telgebieden van Boeren natuur Midden Groningen. De Gele Kwikstaart kende bovendien een zeer goed jaar, mede als gevolg van veel ruig terrein bij Crangeweer en een hoge beschikbaarheid van wintertarwe bij Oling, favoriet broedhabitat voor de Gele Kwikstaart in agrarisch gebied (Kragten 2011). De hoge aantallen Veldleeuwerik kunnen mogelijk verklaard worden door een betere beschikbaarheid van geschikt broedhabitat in 2024 door vertraagde grasgroei als gevolg van de hoge waterstanden. Een verklaring voor de hogere aantallen rietvogels is minder eenduidig te vinden, maar kan gezocht worden bij een goede beschikbaarheid van rietvegetatie in de sloten en vaarten langs de percelen en daarnaast de aanwezigheid van ruige delen binnen de telgebieden. De Bergeend en Meerkoet zijn één van de weinige soorten die een duidelijke afname laat zien ten opzichte van 2021 en 2022.

Figuur 4. Weergave van het oppervlak wat in 2021 & 2022 en in 2024 is geteld, met het gearceerde overlappende deel wat in alle drie de jaren is gekarteerd (556 ha), voor de vergelijking tussen de drie jaren.

Tabel 5. Vergelijking van de aantallen territoria per soort in het werkgebied van Boerenatuur Midden Groningen in 2021, 2022 en 2024.

Soort	2021	2022	2024	Soort	2021	2022	2024
Grote Canadese Gans	0	0	1	Grutto	56	41	60
Grauwe Gans	0	2	0	Wulp	2	0	0
Knobbelzwaan	3	1	1	Tureluur	41	35	62
Nijlgans	3	3	0	Kemphaan	1	0	0
Bergeend	16	18	11	Holenduif	0	1	0
Krakeend	30	34	41	Torenavk	1	1	0
Wilde Eend	66	61	83	Pimpelmees	0	0	1
Soepeend	4	5	8	Veldleeuwerik	19	18	41
Slobeend	14	17	16	Boerenzwaluw	0	0	1
Zomertaling	8	3	4	Rietzanger	21	22	46
Wintertaling	4	1	1	Kleine Karekiet	7	7	12
Kuifeend	22	11	17	Bosrietzanger	14	2	16
Kwartel	1	1	4	Grasmus	2	3	2
Fazant	0	0	1	Blauwborst	17	12	24
Waterhoen	4	1	2	Roodborsttapuit	3	4	5
Meerkoet	28	24	15	Witte Kwikstaart	2	0	0
Scholekster	23	20	22	Gele Kwikstaart	50	37	72
Steltkluut	1	0	0	Graspieper	10	6	16
Kluut	7	35	25	Vink	0	0	1
Kievit	77	52	69	Kneu	4	3	5
Kleine Plevier	3	5	3	Putter	1	0	0
Watersnip	0	0	1	Rietgors	14	11	28

5. Aanbevelingen

Na het behalen van het BMP-diploma in 2022, hebben vrijwilligers van Boeren Natuur Midden Groningen in 2023 voor het eerst een aantal proefvlakken geteld volgens de BMP-methode. In 2024 is deze monitoring door de vrijwilligers in dezelfde proefvlakken voortgezet, waardoor deze data meegenomen kon worden in de rapportage over de aantallen broedvogels binnen de telgebieden in Midden Groningen. Op Holwierde-Bunkers na, die door miscommunicatie niet is geteld, zijn alle tellingen goedgekeurd, wat een mooi resultaat is. Om dit mooie resultaat voort te zetten is het aan te raden om voorafgaand aan elk telseizoen een startavond te houden, waarin alle belangrijke aandachtspunten van de BMP-methodiek en de telgebieden worden besproken.

In 2023 en 2024 zijn de gebiedsgrenzen aangepast ten opzichte van 2021 en 2022, mede doordat een aantal proefvlakken zijn geteld door de vrijwilligers. Om de resultaten van meerdere telseizoenen zo goed mogelijk met elkaar te kunnen vergelijken, is aan te raden om deze gebiedsgrenzen van bestaande proefvlakken in de toekomst niet of zo min mogelijk te wijzigen. Daarnaast verdienen ook de gebieden of percelen met lagere dichtheden een gelijkmatige intensiteit als het gaat om het belopen van deze gebieden, zodat de resultaten van de gebieden onderling en over de jaren heen goed met elkaar te vergelijken zijn.

Een aantal plasdrassen zijn in 2024 afgerasterd tegen grondpredatoren zoals de Vos en marterachtigen. Omdat de plasdrassen veelal een weidevogelhotspot vormen in een landschap waar de dichtheid van weidevogels beduidend lager ligt, zijn het direct interessante plekken voor (grond)predatoren. Afrasteren van plasdrassystemen en omliggende weilanden kan dan ook gezien worden als een potentieel belangrijke maatregel om het broedsucces in de weidevogelgebieden te verbeteren in Midden Groningen. Hoewel met de drone een deel van de nesten in de te maaien percelen gelokaliseerd kan worden, is de beschikbaarheid van percelen met een uitgestelde maaidatum rondom de plasdrassen ook van belang. Waar een uitgestelde maaidatum in 2024 aan de orde was, was de vegetatie soms echter dermate hoog dat het ongeschikt werd als broed- en/of kuikenhabitat voor weidevogels. Beheer voor een heterogene vegetatiestructuur met korte en hogere vegetatie is voor weidevogels vaak het gunstigste uitgangspunt.

Om de inzichtelijkheid van de data voor Boeren Natuur Midden Groningen in de toekomst te verbeteren gedurende het veldseizoen, zodat de data van telrondes gebruikt kan worden voor overwegingen omtrent maaiactiviteiten en inzet van dronepiloten, is naar aanleiding van een verzoek van Jorian Huisman landelijk een aanpassing doorgevoerd in Avimap, zodat de broedcodes van de bezoektips zichtbaar zijn per soort (figuur 5). Dit geeft voor Boeren Natuur Midden Groningen meer inzicht in de ingevoerde data en kan er tijdens het veldseizoen op een effectieve manier gebruik van worden gemaakt, wat voor de bescherming van weidevogels positief uit kan pakken.

Figuur 5: Voorbeeld van de weergave in Avimap, waarbij de broedcodes vermeld staan bij de bezoektips, in dit geval van de Tureluur.

Literatuur

- van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Kragten S. 2011. Shift in crop preference during the breeding season by Yellow Wagtails *Motacilla flava flava* on arable farms in The Netherlands. *Journal of Ornithology*, 152(3), 751-757.
- Nijland F. & van Paassen a. 2007. Instructie Alarmtellingen; tellingen van paren en gezinnen van Scholekster, Kievit, Grutto, Tureluur en Wulp. Uitgave Landschapsbeheer Nederland, Utrecht. Publicatie Bureau N nr. 27, Leeuwarden.
- Fraundorf M. 2022. Causes of spatiotemporal variation in reproductive performance of Eurasian oystercatchers in a human-dominated landscape. NIOO Thesis 194. PhD Thesis, Radboud University, Nijmegen, The Netherlands.
- Wortel M., van Els P., Glastra T., Kleyheeg E. 2024. Resultaten van het Jaar van de Scholekster. Sovon-rapport 2024/44. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Nijland F., Schekkerman H. & Teunissen W.A. 2010. Methodes monitoring weidevogels. Sovon-onderzoeksrapport 2010/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Postma J. & Brandsma M. 2021. Weidevogels in de gebieden van Collectief Midden Groningen in 2021. Sovon-rapport 2021/81. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Postma J. & Brandsma M. 2022. Weidevogels in de gebieden van Collectief Midden Groningen in 2022. Sovon-rapport 2022/74. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Schekkerman H., Gerritsen G.J. & Hooijmeijer J. 2022. Jonge Grutto's in Nederland in 2022: een aantalsschatting op basis van kleurringdichtheden. Sovon-rapport 2022/95, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- van der Velde E., Kentie R., Piersma T., Rakhimberdiev E. & Hooijmeijer J.C.E.W. 2020. De Grutto Monitor 2012-2019. Onderzoeksrapport Conservation Ecology Group, Groningen Institute for Evolutionary Life Sciences (GELIFES), Rijksuniversiteit Groningen.
- Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding SOVON broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Bijlage I. Verspreidingskaarten binnen de gebiedsclusters in 2024

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Sovon (info@sovon.nl)

In opdracht van:

boerennatuur

Midden Groningen

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

